

VLAAMS PARLEMENT

vergadering **C171 – LAN9**

zittingsjaar 2009-2010

Handelingen

Commissievergadering

Commissie voor Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid

van 23 maart 2010

INHOUD

Vraag om uitleg van mevrouw Tine Eerlingen tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over het onderzoek naar allergeenvrije gewassen 3

Vraag om uitleg van de heer Marc Vanden Bussche tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over de slooppremies voor de visserijvloot 6

■

Voorzitter: de heer Jos De Meyer

Vraag om uitleg van mevrouw Tine Eerlingen tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over het onderzoek naar allergeenvrije gewassen

De voorzitter: Minister-president, ik heet u van harte opnieuw welkom in onze commissie, zo snel na het ongeval. Ik wens u namens de commissie een spoedig volledig herstel toe.

Mevrouw Eerlingen heeft het woord.

Mevrouw Tine Eerlingen: Minister-president, ik wil graag eerst mijn appreciatie uitdrukken voor het feit dat u hier vandaag al aanwezig bent. Ook ik wens u een spoedig herstel.

Volgens het Onderzoeks- en Informatiecentrum van de Verbruikersorganisaties (OIVO) blijkt dat het aantal voedselallergieën in ons land de laatste jaren een stijging kent. Vooral bij kinderen is een dergelijke stijging merkbaar. In België wordt momenteel 3 percent van de volwassenen en 8 percent van de kinderen getroffen door een allergie.

Intolerantie voor bepaalde allergenen zoals glucose, lactose, gluten of fructose, die in bijna alle voedingsmiddelen voorkomen, zorgen ervoor dat mensen met zo'n allergie vaak heel lang moeten zoeken naar alternatieven. Als het gaat om basismiddelen zoals groenten en fruit, is dat des te moeilijker.

In Nederland is men al geruime tijd bezig met het onderzoek naar allergeenvrije gewassen. Een van de voorbeelden daarvan is het onderzoek, gevoerd door de Universiteit van Wageningen, naar een hypoallergene appelsoort, de Santana-appel. Die appel is op een natuurlijke manier veredeld en is een kruising tussen de appelrassen Elstar en Priscilla. Uit wetenschappelijk onderzoek blijkt dat ongeveer 53 percent van de mensen met appelallergie nauwelijks tot geen klachten heeft na het eten van de Santana-appel. Ook mensen met een fructoseallergie blijken in het algemeen de Santana-appel goed te kunnen verdragen. De appel is in Nederland verkrijgbaar in biologische winkels en recent ook in de grootwarenhuisketen Albert Heijn. Men probeert ze een beetje gericht te verkopen om vermenging met andere appelsoorten te vermijden.

Dit is natuurlijk een goede zaak voor de Nederlanders die allergisch zijn, en ook voor de Vlamingen die in de buurt van de Nederlandse grens wonen, maar voor de andere Vlamingen is Nederland toch iets te ver om die appels aan te kopen. In Vlaanderen valt er eigenlijk niet veel te vinden over de hypoallergene appels. Volgens mij zijn ze hier niet te koop en van het onderzoek ernaar vindt men weinig tot niets terug.

In het algemeen valt er hier in Vlaanderen, in tegenstelling tot bij onze noorderburen, weinig te lezen over onderzoek naar allergeenvrije gewassen. Nochtans denk ik dat ook wij hiervoor over de nodige expertise en organisaties beschikken, ik denk daarbij aan het Instituut voor Landbouw- en Visserijonderzoek (ILVO). Bovendien is de groente- en fruitteelt in Vlaanderen toch een belangrijke landbouwsector. Met de ontwikkeling van allergeenvrije gewassen kan er ingespeeld worden op een stijgende vraag naar dergelijke producten. Dit kan ook passen in het zoeken naar nieuwe marktfragen.

Minister-president, gaat u ermee akkoord dat het omwille van de stijging van het aantal mensen met een voedselallergie in ons land, belangrijk is dat er binnen het beleidsdomein Landbouw onderzoek wordt verricht naar hypoallergene gewassen? Ik weet dat er onderzoek wordt verricht naar de aanwezigheid van allergene stoffen, maar ik weet niet of er ook onderzoek wordt gedaan naar de ontwikkeling van gewassen. Bent u op de hoogte van lopende onderzoeken naar zulke gewassen in Vlaanderen? Indien niet, is het mogelijk om ook in Vlaanderen onderzoek naar hypoallergene gewassen op te starten? Ik denk hierbij niet aan de echte genetische manipulatie, maar eerder aan de natuurlijke veredeling.

Bestaat er een samenwerking tussen onze Vlaamse en de Nederlandse onderzoekscentra inzake de verdeling van gewassen met het oog op de ontwikkeling van zulke variëteiten? Zo ja, wat is de aard van die eventuele samenwerking?

De voorzitter: Minister-president Peeters heeft het woord.

Minister-president Kris Peeters: Voorzitter, dames en heren, hartelijk dank voor het spoedige herstel dat u me toewenst. Ik apprecieer dat ten zeerste.

Mevrouw Eerlingen, uw vraag is vrij technisch. Ik heb een aantal zaken op een rijtje gezet. Ik wil in de eerste plaats pleiten voor enige voorzichtigheid voor wat het gebruik van de term ‘hypoallergeniciteit’ betreft. Hypoallergeen betekent ‘verminderde allergeniciteit’ en is dus niet hetzelfde als ‘niet-allergeen’ of ‘allergeenvrij’. De Santana-appel waar u naar verwijst en die inderdaad werd ontwikkeld door de Universiteit van Wageningen, is een gekend voorbeeld van een hypoallergene variëteit, die reeds uitvoerig is beschreven in de wetenschappelijke literatuur. Toch bestaat er ook controversie rond deze hypoallergene variëteiten. De verminderde allergeniciteit zou niet constant zijn, maar sterk beïnvloed worden door bijvoorbeeld de teelt- en bewaaromstandigheden van de appels. Zeker dat laatste is van belang, want of een appel al dan niet op een goede manier wordt bewaard, zou effect hebben op de hypoallergeniciteit ervan.

Dit was een opmerking vooraf, wat natuurlijk niet wil zeggen dat uw vragen niet pertinent zouden zijn. Gezien de stijging van het aantal mensen met een voedselallergie is het inderdaad heel belangrijk dat onderzoek wordt verricht naar hypoallergene gewassen. De groente- en fruitteelt in Vlaanderen is een belangrijk onderdeel van de landbouwsector. Door de ontwikkeling van allergeenvrije gewassen kan er ingespeeld worden op een stijgende vraag naar dergelijke producten. Indien hier een markt voor is, vormt dit zeker een bijkomende stimulans om hier werk van te maken.

De ontwikkeling van hypoallergene gewassen en de studie naar de effecten van de conditionering, de bewaring en de verwerking op de onderdrukking van de allergeniciteit passen binnen het landbouwonderzoek dat door het Instituut voor Landbouw- en Visserijonderzoek wordt verricht.

Ik kan deze vraag dan ook positief beantwoorden. Ik ga ermee akkoord dat we verder in deze richting moeten gaan.

De tweede vraag van mevrouw Eerlingen betreft het lopend onderzoek. Voor zover de landbouwadministratie weet, vindt in Vlaanderen momenteel geen specifieke veredeling plaats met het oog op de ontwikkeling van hypoallergene variëteiten. Er loopt, onder andere binnen de afdeling Technologie en Voeding van het ILVO, onderzoek naar de opsporing van allergenen en het effect van de conditionering, de bewaring en de verwerking op de aanwezigheid van allergenen. Dit onderzoek past in het zogenaamde ALLERRISK-project. Dit onderzoek heeft onder meer al aangetoond dat de verwerking van appels, bijvoorbeeld tot appelmoes of appelsap, tot een verminderde allergeniciteit leidt.

Om een veredelingsonderzoek naar hypoallergene rassen te kunnen uitvoeren, is het vooral belangrijk te weten welk kenmerk moet worden geselecteerd. De veredeling houdt in dat na de kruising van planten grote aantallen nakomelingen worden verkregen. Deze nakomelingen moeten vervolgens op de aanwezigheid van de gewenste eigenschap worden getest. Het is in dit geval onmogelijk alle verschillende nakomelingen op allergische reacties van patiënten te testen. Dit zou praktisch niet haalbaar zijn.

Om te kunnen weten waarop moet worden geselecteerd, hebben we informatie over de allergene merker nodig. Dit is de exacte component die tot allergische reacties leidt. Zo zijn binnen een eiwit slechts bepaalde componenten, de zogenaamde epitopen, verantwoordelijk voor allergene reacties. Er is bijgevolg nood aan een laboratoriumtechniek die de allergene merkers op een gevoelige wijze kan opsporen. Deze merkers zijn bruikbaar tijdens de selectie

voor de ontwikkeling van hypoallergene variëteiten en rassen en tijdens onderzoek naar de invloed van de verwerking en de bewaring op de allergeniciteit.

Het is een vrij complex gegeven. Er is zeker de nodige aandacht voor en dynamiek in deze richting.

De volgende vraag van mevrouw Eerlingen betreft de mogelijkheid met hypoallergene gewassen van start te gaan. De afdeling Technologie en Voeding van het ILVO werkt momenteel een strategie uit die in de loop van 2010 in het kader van een doctoraatsonderzoek zal worden uitgetest. Dit doctoraatsonderzoek zal zich hier verder op toespitsen. Het doel van het onderzoek is gerichte en specifieke opsporing van de allergene merkers in voor Vlaanderen relevante gewassen, groenten en fruit.

Momenteel is de detectie van allergenen voornamelijk op de detectie van de ingrediënten gebaseerd. De resolutie van deze techniek stelt ons echter niet in staat het onderscheid te maken tussen een hypoallergene appel en een appel die allergische reacties veroorzaakt. Om specifieker te weten welke component binnen een eiwit en binnen een gewas allergene reacties bij een patiënt veroorzaakt, hebben we kennis van de allergene merkers nodig. De ontwikkeling van de merkers voor de allergene eigenschappen van een gewas is bijgevolg cruciaal.

Om dit alles te kunnen concretiseren, hebben de relevante onderzoekspartners in Vlaanderen reeds onderlinge contacten gelegd. Pas als de allergene merkers gekend zijn, kunnen die effectief worden gebruikt. Dit omvat de veredeling van hypoallergene cultivars, wat het uitschakelen van de allergene merkers inhoudt, de gerichte en effectieve uitschakeling van, bijvoorbeeld, genen in plantransformatietechnieken en de technieken die gewijzigde genenconstructies in planten inbrengen.

De laatste vraag van mevrouw Eerlingen heeft betrekking op de samenwerking met Nederland en dergelijke. Wat de veredelingsactiviteiten betreft, is er samenwerking tussen Vlaamse en Nederlandse onderzoekscentra. Die samenwerking omvat niet de ontwikkeling van hypoallergene rassen. Er is samenwerking in het licht van het reeds vermelde ALLERRISK-project. Er zijn contacten met de relevante onderzoekspartners in Vlaanderen, zoals de afdeling Technologie en Voeding van het ILVO, de Universiteit Antwerpen (UA) en het Vlaams Instituut voor Biotechnologie (VIB). We hebben op dit vlak goede relaties met Nederland. Een verdere samenwerking is niet uitgesloten. Misschien moeten we in dit verband zelf eens contact opnemen.

De voorzitter: Mevrouw Eerlingen heeft het woord.

Mevrouw Tine Eerlingen: Ik wil de minister-president danken voor zijn uitgebreid en technisch antwoord. Ik ben blij dat er al onderzoek gebeurt. Dit zou zeker moeten worden voortgezet en worden ontwikkeld. Er zouden echt resultaten moeten komen. De mensen die met een allergie kampen, zouden over dergelijke gewassen moeten kunnen beschikken.

Ik weet niet in welke mate het, bijvoorbeeld, mogelijk is de Santana-appel in België op de markt te laten brengen. Wil de minister-president dit aan de markt zelf overlaten? Om verkeerd gebruik te voorkomen, wil de universiteit dit zelf beheren. Ik weet niet of er een mogelijkheid is om mensen in Vlaanderen de mogelijkheid te bieden dergelijke gewassen aan te kopen.

De voorzitter: Minister-president Peeters heeft het woord.

Minister-president Kris Peeters: Dit is in eerste instantie een commerciële aangelegenheid. Ik zal contact opnemen met de universiteit en vragen of ze de intentie hebben de Santana-appel op de Vlaamse markt te brengen. De commercialisering van producten is natuurlijk een aangelegenheid waar ik me niet dagelijks mee kan of moet bezighouden. In dit geval gaat het om een zeer specifiek geval.

Ik zal mijn diensten laten navragen of ze die intenties hebben. Ik zal mevrouw Eerlingen het antwoord op die vraag bezorgen.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van de heer Marc Vanden Bussche tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over de slooppremies voor de visserijvloot

De voorzitter: De heer Vanden Bussche heeft het woord.

De heer Marc Vanden Bussche: Voorzitter, ik wil de minister-president ook een spoedig en heilzaam herstel toewensen. Dit bewijst eens te meer dat politici en zelfstandigen het zich niet kunnen permitteren te revalideren zoals het hoort. Dat is nu eenmaal inherent aan ons beroep.

In het ruime kader van het Europees visserijbeleid moet elke lidstaat van de EU een nationaal strategisch plan (NSP) opstellen om een beroep te kunnen doen op de middelen van het Europees Visserijfonds (EVF). Op basis van dit NSP moet een nationaal operationeel programma (NOP) worden opgesteld. Dit NOP moet een oplisting van alle concrete maatregelen bevatten.

Het NOP bestrijkt de periode 2007-2013. In het NOP is een vlootaanpassingsregeling voor de minst duurzame eenheden van onze vloot opgemaakt. Binnen dit segment wordt een slooptactie ondernomen. De vaartuigen moeten voor eind december 2010 uit de vaart worden gehaald. Dit betekent dat de administratieve afhandeling momenteel op volle toeren draait.

Op basis van het wettelijk kader zijn een aantal criteria naar voren geschoven om het feit dat een vaartuig uit de vaart wordt gehaald en wordt gesloopt al dan niet te betoelagen. Op grond van het vermogen en de ouderdom kennen het EVF en het VIFA een slooppremie toe.

De slooppremies worden op 9 miljoen euro geraamd. Het verwondert me echter dat de federale staat 33 percent recupereert. Het gaat om belastingen op basis van de werkzaamheden die in het licht van deze verworven premies worden uitgevoerd. Hetzelfde principe geldt overigens voor de belastingen die op de andere belastbare premies worden geïnd. Ik denk hierbij onder meer aan de modernisering van de visserijvloot. De federale staat roomt de Vlaamse overheidssteun deels af.

Ten gevolge van deze heffingen op de premies zijn de reders er in veel gevallen slechter aan toe dan beoogd. In de jaren die op de vlootsanering volgen, zullen ze onderhevig zijn aan de saneringen binnen het bedrijf en zullen ze door de zure appel moeten bijten die de fiscus hen voorschotelt.

Een tijdje geleden, op 5 maart 1998, is dit probleem al eens aangekaart naar aanleiding van de slooppremies die Vlaamse overheid voor de periode 1993-1998 heeft uitgekeerd. De heer Bogaert, thans schepen te Brugge, heeft toenmalig minister Van Rompuy hierover een vraag om uitleg gesteld. Het ging toen om dezelfde bekommernis. Toenmalig minister Van Rompuy heeft beloofd dit met de federale regering te bespreken. Hier is blijkbaar niet veel van in huis gekomen: de sector zit nog steeds met dezelfde vragen.

Minister-president, kunnen de Vlaamse overheid en de federale overheid geen afspraken maken om dergelijke gebeurtenissen te vermijden? Kunnen de slooppremies en aanverwanten niet van belastingen worden vrijgesteld?

De voorzitter: Minister-president Peeters heeft het woord.

Minister-president Kris Peeters: Voorzitter, ik kan op deze vraag om uitleg eigenlijk enkel antwoorden dat deze pijnlijke zaak niet nieuw is. De federale overheid roomt een gedeelte van onze premies fiscaal af. Dit is in 1998 al eens aangekaart. We blijven dit herhalen. Dit is

een duidelijke eis. Indien we premies toekennen, lijkt het ons niet normaal dat hier belastingen op moeten worden betaald en dat een ander bestuursniveau een gedeelte van dit bedrag in zijn zakken steekt.

Het betreft hier natuurlijk een federale materie. Het is niet eenvoudig hierover afspraken te maken. In fiscalibus moet er een wet zijn. Dat betekent dat het wetboek van de inkomstenbelasting moet worden gewijzigd. Indien de federale overheid bereid zou zijn een afspraak te maken, moet die afspraak ook in een wet worden gegoten.

Er is een klein lichtpunt. Dit is trouwens in deze commissie al eerder ter sprake gekomen. Het gaat immers niet enkel om deze premies. In het verleden is de steun van het Vlaams Landbouwinvesteringsfonds, waarvoor dezelfde principes gelden, gedeeltelijk gedefiscaliseerd. Deze tijdelijke maatregel is zeer belangrijk.

We blijven de vraag ook in verband met deze premie stellen. We willen dat dit over heel de lijn wordt doorgetrokken. De premies die door Vlaanderen worden toegekend, mogen niet door de federale overheid worden belast en afgeroomd.

Hetzelfde geldt voor de tweede vraag van de heer Vanden Bussche. Een vrijstelling van belastingen voor de slooppremies en aanverwanten is enkel mogelijk indien artikel 25, ten zesde, A, en artikel 28 van het Wetboek van de inkomstenbelasting worden gewijzigd. Indien deze artikelen hier niet in voorzien, worden die premies belast. Die artikelen moeten worden gewijzigd.

De heer Vanden Bussche mag erop rekenen dat we die vraag zullen blijven stellen. Ik hoop dat we ooit, liever morgen dan overmorgen, in een situatie terechtkomen waarin deze premies niet aan federale belastingen worden onderworpen.

De voorzitter: De heer Vanden Bussche heeft het woord.

De heer Marc Vanden Bussche: Ik dank de minister-president voor zijn antwoord. De aanhouder wint. We zijn blij dat hij de moed niet opgeeft.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■